

Mentor in znanje 2012/št. 3

Spoštovane mentorice in mentorji,

v prvi številki publikacije *Mentor in znanje* v študijskem letu 2012/2013 se bomo pogovarjali o tem, kaj naredi učenje starejših odraslih drugačno. Zvedeli boste, na kaj morate biti pozorni, kaj morate spremeniti, ko gre za izobraževanje starejših odraslih.

Ameriški teoretik *Malcom Knowles* trdi, da se odrasli učimo drugače, da imamo pri učenju drugačne motive in drugačne namene, kar vse bistveno vpliva na naše učenje. Pri tem poda koncepte, ki razložijo tudi izobraževanje starejših odraslih.

Koncept samega sebe: z zorenjem prehajamo od odvisnosti k samostojnosti, k samostojnemu vodenju samega sebe. S psihološkega vidika je za odraslost značilno, da se pričnemo doživljati kot povsem samostojne. Ko postanemo odrasli, tudi globoko doživimo potrebo, da bi nas drugi dojel kot neodvisne in samostojne v odločanju in upravljanju s seboj. Odrasli in starejši odrasli vstopimo v izobraževanje tudi zato, da ohranimo neodvisnost, da lahko drugim svetujejo, da smo drugim zanimivi.

Ko zorimo, si pridobimo zaloge znanja in iz njih črpamo vse več in več. To pomeni, da odrasli črpamo iz svojega izkustvenega znanja. K temu znanju se obrača tudi mentor starejših odraslih. Vendar zgolj izkustveno znanje in zgolj problemsko učenje (učenje, s katerim rešujemo probleme, iščemo odgovore na vprašanja, ki nas pestijo) ni dovolj. Izkustveno znanje in izkustveno učenje nikakor nista dovolj, kadar moramo posrkati številne nove podatke in novo znanje.

Pripravljenost za učenje. Ko nekdo zori, se vse bolj usmerja v razvojne naloge, ki obvladujejo njegovo življenje. Gre za naloge, povezane s socialnimi vlogami, ki jih odrasli prevzemamo. Čeprav je dolgo vladalo prepričanje, da starejši nimajo socialnih vlog, to ne drži. So bratje in sestre, so prostovoljci, so učitelji, so spremljevalci, so delavci, so dedki, so babice itd. Mentor starejšim odraslim naj te vloge spozna. Izobraževalni program mora oblikovati tako, da prinaša svojim starejšim študentom znanje, uporabljivo v življenju. Program mora upoštevati pripravljenost starejših za učenje in se mora stopnjevati tako, da je temu res tako. Starejši tako ne sprejmejo učnih enot, kjer korak za korakom podajamo znanje, ne da bi upoštevali potrebe starejših študentov. Če, denimo, obravnavamo čustva, ne moremo iti korak za korakom, tako kot smo

predvideli, marveč moramo dati prednost tistim čustvom, ki starejšega študenta prevevajo v danem trenutku ali obdobju.

Usmerjenost v učenje. Ko nekdo zori, se mu spreminja pogled na čas. Usmeri se proč od znanja za kasnejšo rabo k znanju za takojšnjo rabo. Od učenja, ki se osredini na temo izobraževanja, se odrasli in starejši odrasli usmerijo k problemom, ki jih želijo reševati. Vendar mentorji pri tem ne smemo pozabiti, da se starejši odrasli učijo tudi zaradi učenja samega, zaradi učnega procesa, ki jih privlači in navdušuje. Starejši odrasli so svobodni. Ne učijo se več predvsem zaradi tega, ker morajo biti storilnostni (zaradi zunanjih potreb in pričakovanj), marveč zaradi novih socialnih vlog, zaradi problemov, ki jih želijo rešiti. Pri učenju imajo namen ali namene in na njihovo učenje vplivajo tudi njihovi odnosi z družbo. *Družba, ki od starejših pričakuje učenje, ki jemlje njihovo učenje resno, spodbuja učenje starejših.*

Izobraževanje starejših odraslih na UTŽo je neformalno izobraževanje. Torej je drugačno od formalnega oziroma šolskega izobraževanja. Neformalno izobraževanje pa je do neke mere tudi podobno formalnemu. V eni in drugi vrsti izobraževanja se namreč lahko osredotočimo na iste teme, ob tem pa imamo mentorji v neformalnem izobraževanju nenehno v mislih, da je naša naloga tudi graditi odnose v študijski skupini. Pomagamo graditi skupnost in odnose, ki naredijo ljudi srečne, da lahko ti izmenjujejo znanje, se samouresničijo, da postanejo to, kar lahko postanejo.

Vse dobro vam želim,

Dušana Findeisen